

Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Prematüre Bebeklerin Ebeveynlerinin Algıladıkları Eş Desteği ile Anksiyete İlişkisi

The Relationship Between Perceived Spousal Support and Anxiety by Parents of Premature Babies Hospitalized in the Neonatal Intensive Care Unit

Bu araştırma, 5. Uluslararası 23. Ulusal Halk Sağlığı kongresinde (13-18 Aralık 2021) poster bildirisi olarak sunulmuştur.

Kübra ÇAKIROĞLU¹, **Kerime Derya BEYDAĞ^{2*}**

¹ Sarıyer Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye.

² İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye.

Özet

Bu araştırma, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yatan prematüre bebeklerin ebeveynlerinin algıladıkları eş desteği ile anksiyete ilişkisinin ortaya konulması amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikteki çalışmanın örneklemini, Sarıyer Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'nde Aralık 2019-Haziran 2020 tarihleri arasında prematüre bebeği yatan 270 ebeveyn oluşturmuştur. Veriler, tanıtıcı veri formu, Beck Anksiyete Ölçeği ve Eş Destek Ölçeği ile elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı-yüzdeler hesaplamaları, ortalama, standart sapma ve spearman korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin Beck Anksiyete Ölçeği puan ortalaması 9,73±9,21 ve Eş Destek Ölçeği puan ortalaması 69,04±9,23 olarak bulunmuştur. Eş Destek Ölçeği puan ortalaması ile Beck Anksiyete Ölçeği puan ortalaması arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır. Ebeveynlerin eş destekleri arttıkça anksiyete düzeyleri düşmektedir. Yenidoğan yoğun bakımda bebeği olan ebeveynlerin anksiyete düzeylerinin değerlendirilmesi ve bu süreçte desteğe ihtiyacı olan eşlerin profesyonel destek için yönlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, destek, eş, prematüre, yenidoğan, yoğun bakım

Abstract

This study revealed the relationship between perceived partner support and anxiety by the parents of premature babies hospitalized in the neonatal care Unit. The descriptive and relationship-seeking study sample consisted of 270 parents with premature babies hospitalized in Sarıyer Hamidiye Etfal Training and Research Hospital Neonatal Intensive Care Unit between December 2019 and June 2020. Data were obtained with the descriptive data form, Beck Anxiety Scale and Partner Support Scale. In the evaluation of the data, number-percentage calculations, mean, standard deviation and Spearman correlation coefficient were used. The Beck Anxiety Scale mean score of the parents participating in the study was 9.73±9.21 and the Spousal Support Scale mean score was 69.04±9.23. A statistically significant relationship was found between the mean Spousal Support Scale score and the Beck Anxiety Scale mean score. Anxiety levels decrease as parents' spousal support increases. It is recommended to evaluate parents' anxiety levels who have babies in the neonatal intensive care unit and direct the spouses who need support in this process for professional help.

Keywords: Anxiety, intensive care, neonatal, partner, prematurity, support

Atf için (how to cite): Çakıroğlu, K., Beydağ, K.D., (2023). Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Yatan Prematüre Bebeklerin Ebeveynlerinin Algıladıkları Eş Desteği ile Anksiyete İlişkisi. Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(1), 1-10. DOI: 10.56061/fbujohs.1088859

Gönderi Tarihi: 16.03.2022, Kabul Tarihi: 17.06.2022, Yayın Tarihi: 17.04.2023

1. Giriş

Postpartum dönem, ebeveynlerin anne ve babalık rolünü kazandıkları, yeni rollerine uyum sağlarken, aile duyarlılığını geliştirmek ve gelişebilecek olası problemlerle baş etmek zorunda kaldıkları riskli bir dönemdir. Bu zorlu süreç özellikle anne için bir kriz yaşantısına dönüşebilmektedir (Erdoğan, 2014; Erdem, 2012).

Gebelik süreci boyunca keyifli vakit geçirmek ve doğacak bebekleri için huzurlu ve rahat bir ortam hazırlamak isteyen gebeler, gebelik öncesinde var olan kronik hastalıkları nedeniyle ya da gebelik gelişen maternal sağlığı ve fetal sağlığı olumsuz etkileyebilecek problemlerle karşı karşıya kalabilmektedirler. Gebelikte ortaya çıkan sorunlar, maternal kaygı ve stres düzeyini arttırmak için zemin hazırlamaktadır. Stres faktörünün artması maternal ve fetal sağlığı olumsuz yönde etkileyerek gebelerde preeklampsi riski, gestasyonel diyabetes mellitus, preterm eylem, spontan abortus gibi problemlere neden olurken; yenidoğanda düşük doğum ağırlıklı doğuma sebep olabilmektedir (Elkin, 2015; Atasever ve Sis Çelik, 2018).

Gebeliğin 37. gestasyon haftasından önce doğan bebeklere “prematüre” denilmektedir. Prematüre bebeklerin, term bebeklerden farklı olması ve bir takım sağlık sorunlarının bulunması, yoğun bakım ünitesine yatış sebebiyle ebeveyn-bebek ilişkisi olumsuz etkileyebilmektedir. Tüm aile için önemli bir kriz olan prematüre bebeğin doğumu, ebeveynlerin bebeğini kaybetme korkusuna neden olabilmekte, bu durum da ebeveynlerde yoğun anksiyete yaratabilmektedir. Bu süreçte anne, bebeğini erken doğurmaktan dolayı suçluluk yaşayabilmekte, güven eksikliği ve beklentilerinin karşılanmaması sonucunda bebeğine bağlanması zorlaşabilmektedir (Batman, 2014).

Aile bireylerinin içine buldukları kriz dönemlerinde algıladıkları sosyal destek, krizin daha kolay bir şekilde ve az hasarla atlatılmasını sağlamaktadır. Yaşanan zorlu süreçte ebeveynler, en çok desteği eşleri tarafından görmek istemektedirler (Doğrul, 2020). Anksiyete belirtileri gösteren annelerle yapılan bir çalışmada, lohusa bireylerin postpartum dönemde en çok şikâyetçi olduğu konulardan birinin yetersiz eş desteğine bağlı iletişim sorunları olduğunu saptanmıştır (Şahin ve Soypak, 2010). Bir diğer araştırmada da algılanan yetersiz eş desteğinin doğum sonrası depresyon için risk faktörleri arasında yer aldığı belirtilmiştir (Günsel, 2013).

Bu araştırmada, yenidoğan yoğun bakımda prematüre bebeği olan ebeveynlerin algıladıkları eş desteği ve anksiyete düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde prematüre bebeği olan ebeveynlerin algıladıkları eş desteği ile anksiyete ilişkisinin ortaya konulması amacıyla tanımlayıcı ve ilişki arayıcı nitelikte yapılmıştır.

2.2. Araştırmanın Soruları

Bu araştırmada, aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır:

- Ebeveynlerin algıladıkları eş destek düzeyi nedir?
- Ebeveynlerin anksiyete düzeyleri nasıldır?
- Ebeveynlerin algıladıkları eş destek düzeyi ile anksiyete düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

2.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Sarıyer Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'nde Aralık 2019-Haziran 2020 tarihleri arasında tedavi gören tüm prematüre bebek (37.gestasyon haftasından önce doğmuş) anne ve babaları oluşturmuştur. Örneklem seçiminde ise, 18 yaş ve üzerinde olan, Türkçe konuşup anlaşabilen, iletişim engeli olmayan, çalışmaya katılmayı kabul eden anne ve babalar çalışmaya alınmıştır. Araştırma, 270 ebeveyn (135 çift) ile tamamlanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Veri Araçları

Veri toplama formları, ebeveynlerin bebeklerinin bakım süreçlerini aksatmayacak şekilde, bebeklerini besleme işlemi öncesinde ya da sonrasında uygulanmıştır. Soru formları ebeveynlere verilerek bireysel olarak yanıtlamaları istenmiştir. Ebeveynler soru formlarını tamamladıktan sonra, formlar kendilerinden alınmıştır. Veri toplama işlemi yaklaşık olarak 10 dk sürmüştür. Araştırma verileri demografik soru formu, Eş Destek Ölçeği ve Beck Anksiyete Ölçeği ile elde edilmiştir.

Demografik soru formunda, ebeveynlerin tanıtıcı özelliklerini içeren 9 soru, yenidoğanın tanıtıcı özelliklerini içeren 6 soru ve ebeveynlerin psikolojik ve evlilik durumlarına ilişkin özelliklerinin yer aldığı 7 soru olmak üzere toplam 22 soru yer almaktadır.

Eş Destek Ölçeği (EDÖ), Yıldırım (2004) tarafından, eşlerin algıladıkları desteği ölçmek için geliştirilmiştir. Üçlü likert tipteki ölçekte (Bana uygun =3, kısmen uygun =2, bana uygun değil =1) tersine çevrilmiş üç madde (10, 20, 24) bulunmaktadır. Toplam 27 maddelik ölçekten alınabilecek en düşük puan 27, en yüksek puan ise 81'dir. "Duygusal destek" 9 maddeden (1, 2, 3, 4, 6, 9, 12, 16, 21), "maddi yardım ve bilgi desteği" 7 maddeden (7, 13, 15, 17, 24, 25, 27), "takdir desteği" 8 maddeden (5, 10, 14, 18, 20, 22, 23, 26) ve "sosyal ilgi desteği" 3 maddeden (9, 11, 18) olmak üzere ölçek dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar algılanan eş desteğinin daha fazla olduğunu gösterirken, düşük puanlar ise kişinin eşinden az destek aldığını göstermektedir. Ölçeğin cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0,95 olarak bulunmuştur (Yıldırım, 2004). Bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha değeri 0,91 olarak bulunmuştur.

Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ), bireyin yaşadığı anksiyete belirtilerinin sıklığını belirleyen ölçek, Beck (1988) tarafından geliştirilmiş olup, ülkemizde geçerlilik ve güvenirlik çalışması Ulusoy ve arkadaşları (1998) tarafından yapılmıştır. Ölçek, 21 maddeden oluşmakta ve her madde 0-3 arası puan arasında puanlanmaktadır. Ölçekte yer alan 21 maddenin toplamından 0-63 puan elde edilir ve toplam puanın artması anksiyete semptomlarının arttığını göstermektedir. Beck Anksiyete Ölçeği'nden alınan puanlardan 0-7 puan: Anksiyete belirtileri yok; 8-15 puan: Hafif düzeyde anksiyete; 16-25 puan: Orta düzeyde anksiyete ve 26-63 puan: Şiddetli düzeyde anksiyete şeklinde yorumlanmaktadır. Ulusoy ve ark.'nın (1998) çalışmasında ölçeğin cronbach alpha değeri 0,85 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ölçeğin cronbach alpha değeri 0,89 olarak bulunmuştur.

2.5. Araştırmanın Etik Yönü

Veri toplama işlemi öncesinde, bir üniversitenin etik kurulundan 30.10.2019 tarih ve 114/14 sayılı karar ile onay alınmıştır. Etik kurul onayı sonrasında, araştırmanın yapılacağı hastaneden 22.01.2020 tarih ve 2020/03 sayılı karar ile izin alınmıştır. Araştırma süresince Helsinki Bildirgesi kurallarına uyulmuştur. Katılımcılara araştırmaya katılım konusunda özgür oldukları ve araştırmanın herhangi bir aşamasında araştırmayı bırakabilecekleri belirtilmiş, çalışma öncesinde yazılı onamları alınmıştır. Araştırma sonuçlarının kimlik bilgileri verilmeden bilimsel amaçla yayınlanabileceği konusunda katılımcılara bilgi verilmiştir.

2.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, çalışmanın yapıldığı hastaneye başvuran ebeveynlerin verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır. Çalışmanın verileri pandemi döneminde elde edilmesi, veri toplama sürecinde aksama yaşanmasına neden olmuştur. Araştırmadan elde edilen veriler, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde prematüre bebeği olan ebeveynlere genellenebilir.

2.7. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin tanımlayıcı istatistiklerinde ortalama, standart sapma, medyan en düşük, en yüksek, frekans ve oran değerleri ve sperman korelasyon analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Katılımcılara ilişkin sosyodemografik özelliklerin dağılımı Tablo 1’de verilmiştir. Katılımcılardan annelerin yaşları 18 ile 41 yıl arasında değişmekte olup, yaş ortalaması 28,80±4,96 yıldır. Babaların yaşları ise 18 ile 49 yıl arasında değişmekte olup, yaş ortalaması 32,63±6,29 yıldır. Katılımcıların %50,4’ünün 30 yaş ve altında olduğu, %43,7’sinin ilköğretim mezunu olduğu, %55,6’sının çalıştığı, %80,4’ünün sosyal güvencesinin olduğu, %32,6’sının 1-3 yıldır evli olduğu ve %43,7’sinin tek çocuk sahibi olduğu saptandı (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özelliklerinin dağılımı (n:270)

Sosyodemografik Özellikler	Ort ± Ss/ yıl	n	%
Ebeveyn			
Anne yaş	28,80±4,96 (18-41)		
Baba yaş	32,63±6,29 (18-49)		
Cinsiyet			
Kadın		135	50,0
Erkek		135	50,0
Yaş grubu			
30 yaş ve altı		136	50,4
31 yaş ve üzeri		134	49,6
Öğrenim durumu			
İlköğretim		118	43,7
Lise		103	38,1
Üniversite		49	18,1
Çalışma durumu			
Çalışıyor		150	55,6
Çalışmıyor		120	44,4

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özelliklerinin dağılımı (n:270) (devamı)

Sosyodemografik Özellikler	n	%
Sosyal güvence		
Yok	53	19,6
Var	217	80,4
Evlilik süresi		
1 yıl altında	49	18,1
1-3 yıl	88	32,6
4-6 yıl	79	29,3
7 yıl ve üzeri	54	20,0
Çocuk sayısı		
1	118	43,7
2	92	34,1
3 ve üzeri	60	22,2

Ort= Ortalama, Ss= Standart sapma

Katılımcıların %58,5'inin gebeliğini planladığı, %18,9'unun daha önce de prematüre bebeğe sahip olduğu ve %16,7'sinin daha öncede yenidoğan yoğun bakımda yatan bebeğinin olduğu saptandı. Bebeklerin %41,9'unun doğum haftasının 37 hafta olduğu, %66,7'sinin doğum kilosunun 2001 gram ve üzerinde olduğu ve %41,9'unun hastanede yatma süresinin 8-30 gün arasında değiştiği saptandı (Tablo 2).

Tablo 2. Yenidoğanlara ilişkin özelliklerin dağılımı (n:270)

Özellikler	n	%
Gebeliğin planlı olması		
Evet	158	58,5
Hayır	112	41,5
Daha önce prematüre bebek doğması		
Evet	51	18,9
Hayır	219	81,1
Daha önce yenidoğan yoğun bakımda yatan bebeğinin olması		
Evet	45	16,7
Hayır	225	83,3
Bebeğinin doğum haftası		
25-28 hafta	24	8,9
29-32 hafta	31	11,5
33-36 hafta	102	37,8
37 hafta	113	41,9
Bebeğinin doğum kilosu		
1000 g ve altında	22	8,1
1001-1500 g	21	7,8
1501-2000 g	47	17,4
2001 g ve üzerinde	180	66,7
Bebeğinin hastanede yatma süresi		
7 gün altında	112	41,5
8-30 gün	113	41,9
31 gün üzerinde	45	16,7

Katılımcıların %1,9'unun tanısı konmuş psikolojik bir rahatsızlığı olduğu, %3,3'ünün eşinin tanısı konmuş psikolojik bir rahatsızlığı olduğu, %60'ının genel ruh halinin iyi olduğu, %21,5'inin psikolojik desteğe ihtiyaç duyduğu, %76,7'sinin eşi ile olan ilişkisini iyi olarak tanımladığı, %85,2'sinin evliliklerinde mutlu olduğu ve %77,8'inin eşinin kendisine yeterince destek olduğunu düşündüğü saptandı (Tablo 3).

Tablo 3. Katılımcıların psikolojik ve evlilik durumlarına ilişkin özelliklerin dağılımı (n:270)

Psikolojik ve Evlilik Durumlarına İlişkin Özellikler	n	%
Tanı konmuş psikolojik rahatsızlığın olması		
Yok	265	98,1
Var	5	1,9
Eşin tanı konmuş psikolojik rahatsızlığının olması		
Yok	261	96,7
Var	9	3,3
Genel ruh hali		
İyi	162	60,0
Orta	101	37,4
Kötü	7	2,6
Psikolojik desteği ihtiyaç duyma durumu		
Var	58	21,5
Yok	212	78,5
Eşi ile olan ilişkinin nasıl olduğu		
İyi	207	76,7
Orta / kötü	63	23,3
Evlilikten mutlu olma durumu		
Evet	230	85,2
Hayır	11	4,1
Kararsız	29	10,7
Eşin kendisine yeterince destek olduğunu düşünme durumu		
Evet	210	77,8
Hayır	18	6,7
Kararsız	42	15,6

Ebeveynlerin EDÖ ölçeği toplam puanları 29 ile 81 arasında değişmekte olup, puan ortalaması 69,04±9,23'dir. Ölçeğin "duygusal destek" alt boyutu puanları 9 ile 27 arasında değişmekte olup, puan ortalaması 23,87±3,51, "maddi yardım ve bilgi desteği" alt boyutu puanları 7 ile 21 arasında değişmekte olup, puan ortalaması 17,70±2,68; "takdir etme desteği" alt boyutu puanları 10 ile 24 arasında değişmekte olup, puan ortalaması 19,77±2,63; "sosyal ilgi desteği" alt boyutu puanları 3 ile 9 arasında değişmekte olup, puan ortalaması 7,70±1,34'tür.

Ebeveynlerin BAÖ ölçeği toplam puanlarının 0 ile 40 arasında değişmekte olup, puan ortalamasının 9,73±9,21 olduğu saptandı. Ayrıca katılımcıların %3,7'sinde (n=10) şiddetli anksiyete saptandı (Tablo 4).

Tablo 4. EDÖ ve BAÖ puanlarının dağılımı

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Puan Aralığı	Min-Maks (Medyan)	Ort±SS
Duygusal destek	9	9-27	9-27 (25)	23,87±3,51
Maddi yardım ve bilgi desteği	7	7-21	7-21 (18)	17,70±2,68
Takdir etme desteği	8	8-24	10-24 (20)	19,77±2,63
Sosyal ilgi desteği	3	3-9	3-9 (8)	7,70±1,34
EDÖ toplam	27	27-81	29-81 (72)	69,04±9,23
BAÖ toplam	21	0-63	0-40 (7)	9,73±9,21
			n	%
BAÖ gruplar	Minimal		160	59,3
	Hafif		47	17,4
	Orta		53	19,6
	Şiddetli		10	3,7

EDÖ: Eş Destek Ölçeği, BAÖ: Beck Anksiyete Ölçeği

Ebeveynlerin BAÖ toplam puanları ile “duygusal destek”, “maddi yardım ve bilgi desteği”, “takdir etme desteği”, “sosyal ilgi desteği” alt boyutları ve EDÖ toplam puanları arasında negatif yönde ve orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptandı ($p<0,001$; $p<0,01$) (Tablo 5).

Tablo 5. BAÖ ve EDÖ puanlarına ilişkin korelasyon değerlendirmesi

EDÖ Toplam ve Alt Boyutları	BAÖ	
	r	p
Duygusal destek	-0,426	$p<0,001^{**}$
Maddi yardım ve bilgi desteği	-0,492	$p<0,001^{**}$
Takdir etme desteği	-0,367	$p<0,001^{**}$
Sosyal ilgi desteği	-0,399	$p<0,001^{**}$
EDÖ toplam	-0,479	$p<0,001^{**}$

EDÖ= Eş Destek Ölçeği, BAÖ= Beck Anksiyete Ölçeği, r= Spearman Rho Korelasyon Katsayısı * $p<0,05$, ** $p<0,01$

4. Tartışma

Araştırma kapsamındaki ebeveynlerin %21,5'inin psikolojik desteğe ihtiyaç duyduğu, %76,7'sinin eşi ile olan ilişkisini iyi olarak tanımladığı, %85,2'sinin evliliklerinden mutlu olduğu ve %77,8'inin eşinin kendisine yeterince destek olduğunu düşündüğü saptandı (Tablo 3). Bu sonuç, az bir oranda da olsa katılımcıların psikolojik ve eş desteğine gereksinimi olduğunu göstermektedir. Çalışma bulgusu ile benzer şekilde Aksakallı, Çapık ve Bayram (2012) ile Türkoğlu, Çelik ve Pasinlioğlu'nun (2014) çalışmalarında da lohusaların önemli düzeyde desteğe ihtiyaç duyduğu ve ihtiyaçlarının tam olarak karşılanmadığı belirtilmiştir. Metin'in (2014) çalışmasında gebelerin sosyal destek ölçeği arasından eş desteği puan ortalamasının, diğer ortalamalardan oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmadan farklı olarak, Yılmaz'ın (2012) ve Karataş ve Mete'nin (2012) çalışmasında eş destek düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma sonuçlarının, araştırma bulgusundan farklı olmasının sebebinin ilgili çalışmaların gebelerde yapılmış olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Ebeveynlerin BAÖ puan ortalamasına göre katılımcıların %3,7'sinde şiddetli anksiyete saptanırken, %59,3'ünde minimal anksiyete saptanmıştır (Tablo 4). Ebeveynlerin yarısından fazlasında anksiyete varlığı önemli bir bulgudur. Yenidoğan yoğun bakımda bebeği olan annelerin stres düzeylerinin orta seviyede olduğu çalışmalar literatürde yer almaktadır (Çelen, 2013; Chiejina ve ark 2014; Omak, 2017). Annelerin bebeğinden ayrı kalması, emzirememesi ve bakım verememesi gibi anne için

olumsuz durumlar, annelerin annelik rollerini yerine getiremedikleri düşüncesine yol açmaktadır. Ayrıca annelerin bebeklerinden ayrı olduğu süreç içinde bebeğini koruyamadığı düşüncesi kendilerini çaresiz hissetmelerine sebep olmaktadır. Bu durumlar annenin anksiyete yaşamasını sağlamaktadır. Benzer şekilde, babaların çalışma hayatlarına devam ediyor olması ve bebeğin tedavi ve bakım süreçlerindeki sorumlulukları yeterince alamamasının da anksiyete düzeyini etkilemiş olabileceği düşünülmüştür.

Ebeveynlerin eş destek düzeyleri yüksek olarak (69,04±9,23) bulunmuştur (Tablo 4). Literatürde yapılan çalışmalarda da gebelikte ve doğum sonu dönemde eş desteğinin önemi vurgulanmakta, kadınların baş etme süreçlerine eş desteğinin önemli katkılarının olduğu ifade edilmektedir (Şen ve ark., 2012; Büyükkayacı, Duman ve Koçak, 2013; Yalçın, 2015; Moshki ve Cheravi, 2015).

Çalışmada, BAÖ toplam puanları duygusal destek, maddi yardım, bilgi-takdir etme desteği, sosyal ilgi desteği ile EDÖ toplam puanları arasında negatif yönde ve orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptandı ($p<0,001$; $p<0,01$) (Tablo 5). Anksiyete ile beraber bireyin benlik saygısında anlamlı bir şekilde düşüş gözlemlenmektedir. Bireyin kendini yeterli görmemesi, başarısız hissetmesi, yetersiz benlik algısı evliliğe de yansıtacak ve evlilik doyumunu olumsuz yönde etkileyecektir. Mutsuz ve depresif duygu durumuna sahip eşler arasında evliliklerinde mutlu ve memnun olmaları beklenmemektedir. Eşlerden en az birinde olan depresif ruh hali ev içinde kendini yansıtmakta ve eşini de etkilemektedir.

BAÖ ve EDÖ arasında negatif yönlü ilişki bulunmuştur. Bu bulguyu destekler nitelikte çalışmada da depresyon puanının eş desteği puanı ile negatif yönde bir parametre olduğu görülmüştür. Doğal olarak depresif düşünce biçimleri ve duyguları ortamda kendini belli etmekte ve karşı tarafı da etkilemektedir (Tutarel Kışlak ve Göztepe, 2017). Evlilik desteği, eşin olumsuz duygusal durumunun kaybolmasına katkıda bulunarak evlilik doyumunu üzerinde dolaylı bir etkiye sahiptir. Eş desteği alanların stres, kaygı ve korkularını azaltır. Bu, destek kaynağı olarak eşine ve kendisine en yakın olan kişiye karşı olumlu duygularını yükseltir (Çağ, 2016). Eş desteği ile evlilik doyumundaki ilişki iletişim üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Çiftlerin karşılıklı desteği en çok sözlü iletişim yoluyla hissedilir. İletişim sürecindeki açık filtreler, mesaj niyeti ve empatik dinleme becerileri, çiftlerin iletişime katkılarında birbirlerine daha fazla destek olmalarını sağlar (Sungur, 2021).

5. Sonuç

Bebeği yoğun bakımda olan ebeveynlerin algıladıkları eş desteği ve anksiyete düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya konulması amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada, “duygusal destek”, “maddi yardım ve bilgi desteği”, “takdir etme desteği” ve “sosyal ilgi desteği” arttıkça, anksiyete düzeyinin azaldığı belirlenmiştir. Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği olan annelerin ve babaların bebeklerinin bakımına katılımı ile ilgili hastane yönetimi ve çalışanlar tarafından her türlü psikolojik ve fiziksel destek sağlanmalı, bu süreçte ebeveynlerin anksiyete düzeyleri belirlenerek, profesyonel desteğe ihtiyacı olan ebeveynler ilgili birimlere yönlendirilmelidir.

Yazarların Katkısı

Konu seçimi: KÇ, KDB; Tasarım: KÇ, KDB; Planlama: KÇ, KDB; Veri toplama ve analiz: KÇ, KDB; Makalenin yazımı: KÇ, KDB; Eleştirel gözden geçirme: KÇ, KDB.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması olmadığı beyan edilmiştir.

Kaynakça

Aksakallı, M., Çapık, A., Ejder Apay, S., Pasinlioğlu, T., & Bayram, S. (2012). Determination of support needs and post-partum support levels of post-partum women. *Journal of Psychiatric Nursing*, 3(3), 29-135. <https://doi.org/10.5505/phd.2012.57441>

Atasever, İ., & Çelik, A. (2018). Prenatal stresin ana-çocuk sağlığı üzerine etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(1), 60-68.

Batman, D. (2014). Prematüre yenidoğanların ebeveynlerine uygulanan web tabanlı eğitimin bebeğin bakımına yönelik özgüven ve kaygı düzeylerine etkisi [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi.

Büyükkayacı, N., & Koçak, C. (2013). The effect of social support on state anxiety levels during pregnancy. *Social Behavior and Personality*, 41(7), 1153-1164. <https://doi.org/10.2224/sbp.2013.41.7.1153>

Chiejina, E., Ebenebe, R., & Odira, C. (2014). Relationships between parental demographic variables and parental stress over their hospitalized infants in NICU. *Global Advanced Research Journals*, 3, 72-78.

Çağ, P., & Yıldırım, İ. (2016). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4(39), 13- 23.

Çelen, R. (2013). Prematüre Bebeği Olan Anne ve Babaların Kaygı Düzeyleri ve İlişkili Faktörler [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Doğrul, E. (2020). Gebelerde Eş desteğinin annelik rolü, beden algısı ve distres düzeyi ile ilişkisi [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Erdoğan, F., Kadak, M.T., Kartal, V., & Arıcı, N. (2014). Postpartum depression in mothers of babies with infantile colic. *Yeni Symposium*, 52, 7–11.

Erdem, Ö., & Bucaktepe, P.G.E. (2012). The prevalence and screening methods of postpartum depression. *Dicle Tıp Dergisi*, 39, 458–461.

Elkin, N. (2015). Gebelerin stresle başa çıkma tarzları ve bunları etkileyen faktörler. *Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(1), 22-31.

Günsel, D.A. (2013) Evli bireylerin algıladıkları eş desteğinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi, KKTC örneği [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

Karataş, T., & Mete, S. (2012). Gebelikte bulantı kusma sorunu yaşama durumu ile sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 5(2), 47-52.

Metin, A. (2014). Gebelerin algıladıkları sosyal destek ile prenatal bağlanma arasındaki ilişki [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Moshki, M., & Cheravi, K. (2016). Relationships among depression during pregnancy, social support and health locus of control among Iranian pregnant women. *International Journal of Social Psychiatry*, 62(2), 148-155. <https://doi.org/10.1177/0020764015612119>

Omak, D (2017). Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatan annelerin kaygı düzeyleri [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Avrasya Üniversitesi.

Sungur, M.Z. (2021). Aşk evlilik sadakatsizlik: şeytan üçgeni (49. Baskı). Destek Yayınları.

- Şahin, N.H., & Soypak, F. (2010). Erken lohusalık sürecinde kadınların algıladıkları eş desteği. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 4(4), 186–197.
- Şen, S., Egeliolu, N., & Saruhan, A. (2012). Göçün gebelikteki depresyon, kaygı düzeyi ve sosyal destekle ilişkisi. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 1-13.
- Türkoğlu, N., Çelik, A.S. & Pasinlioğlu, T. (2014). Annelerin doğum sonrası sosyal destek ihtiyaçlarının ve alınan desteğin belirlenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 11(1), 18-24.
- Tutarel-Kışlak, Ş., & Göztepe, I., (2017). Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 27-47.
- Ulusoy, M., Şahin, N.H., & Erkmen, H. (1998). Turkish version of the Beck Anxiety Inventory: Psychometric properties. *Journal of Cognitive Psychotherapy*, 12, 163-172.
- Yalçın, İ. (2015). İyi oluş ve sosyal destek arasındaki ilişkiler: Türkiye’de yapılmış çalışmaların meta analizi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 26(1), 21-32.
- Yıldırım, İ. (2004). Eş destek ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(22), 19-26.
- Yılmaz, F. (2012). Gebelerde algılanan sosyal destek ile gebeliğe ve anneliğe uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.